

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

GENERELL EIERSKAPSKONTROLL 2023

Rindal kommune

Rapport av 30.05.2023

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Møre og Romsdal Revisjon SA er et samvirkeforetak eid av kommunene Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Surnadal, Tingvoll, Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes, Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund, samt Møre og Romsdal fylkeskommune. Selskapet utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og andre revisjonstjenester for eierne. Hovedkontoret ligger i Kristiansund og det er avdelingskontor i Ålesund, Molde og Surnadal.

Tidligere rapporter fra Møre og Romsdal Revisjon SA ligger på hjemmesiden vår:

www.mrrevisjon.no

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

FORORD

Møre og Romsdal Revisjon SA har utført denne eierskapskontrollen etter bestilling fra kontrollutvalget i Rindal kommune.

Kontrollen er gjennomført i samsvar med god revisjonsskikk og NKRF sin standard for eierskapskontroll RSK 002.

Rapporten er en oppsummering av resultatene fra Møre og Romsdal Revisjons SA sin undersøkelse om eierskapskontrollen i Rindal kommune. Revisjonen er utført av Ingvild Bye Fugelsøy og Marianne Hopmark i perioden januar til mai 2023.

Vi ønsker å takke alle som har bidratt med informasjon til denne eierskapskontrollen.

Kristiansund, 30.05.2023

Marianne Hopmark
Oppdragsansvarlig
forvaltningsrevisor

Ingvild Bye Fugelsøy
Forvaltningsrevisor

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

SAMMENDRAG

Eierskapskontroll er en pålagt oppgave for kontrollutvalget, og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene er under demokratisk styring og kontroll. Det er kontrollutvalget som har bestilt denne generelle eierskapskontrollen som er gjennomført av Møre og Romsdal Revisjon SA.

Prosjektet sitt formål er å se på hvordan kommunen sine eierinteresser i selskapene blir utøvd, og om utøvelsen er i tråd med kommunen sine vedtak og forutsetninger. Det blir sett på hvordan eierstyringen er forankret og hvordan eierskapet blir fulgt opp rent praktisk. Dette er ikke en selskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av de enkelte selskapene, men en generell kontroll av kommunen sin eieroppfølging.

Vi ønsker med revisjonen å bidra til forbedring i eierskapskontrollen, der kommunedirektøren og ordfører gir økt fokus og oppmerksomhet rundt kommunens eierskap og opplæring i de ulike rollene i kommunes eierstyring. Med kommunevalg til høsten, med dertil opplæring i folkevalgtrollen og rullering av eierskapsmeldingen, kan denne revisjonen bidra til en bedre opplæring i eierskap og bedre prosedyrer i eierskapskontrollen.

Kommunestyret har det øverste ansvaret for de investeringer som er gjort i aksjer og andeler, og for å følge opp de kommunale tjenestene som kommunen har valgt å sette ut til andre. I tillegg til at kommunestyret har et ansvar i å følge opp kommunens eierskap stilles det krav om at det skal være åpenhet om kommunens eierskap, det vil si at publikum skal sikres åpenhet knyttet til eierskapene.

Rindal kommune må derfor ha rutiner som sikrer at kommunen følger opp sine eierskap i selskaper og virksomheter. For å sikre åpenhet må kommunen ha rutiner som sikrer kommunestyret informasjon om eierskapene og meroffentlighet om kommunens eierskap og eieroppfølging.

PROBLEMSTILLINGER

Følgende problemstillinger er besvart i rapporten:

Blir kommunen sine eierinteresser utøvd i samsvar med kommunestyret sine vedtak og forutsetninger, aktuelt lovverk samt etablerte normer for god eierstyring?

1. Har kommunen en eierskapsmelding med de krav som loven stiller, og de anbefalinger som KS har gitt?
2. Har Rindal kommune rutiner som sikrer åpenhet knyttet til kommunens eierskap?
3. Har Rindal kommune rutiner som sikrer at styrene i de ulike selskapene har kjennskap til kommunens prinsipper for eierstyring?

REVISORS VURDERING OG ANBEFALINGER

Rindal kommunen har ikke rutiner som sikrer god eierstyring i selskaper eller i virksomheter som utfører tjenester på vegne av kommunen. Kommunen har ikke en samlet oversikt over hvem som er eierrepresentanter i de ulike selskaper og virksomheter, eller hva slags rapportering eller dialog kommunen ønsker fra disse. Det er heller ikke lagt føringer for hvordan og hva slags informasjon som skal gis videre til kommunestyret.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Eierskapsmeldingen blir i liten grad fulgt opp. De ulike rollene i eierstyringen er ikke definert og det foreligger ikke rutiner som sikrer at styringsprinsippene følges opp. For å sikre oppdatert informasjon om kommunens eierskap skal eierskapsmeldingen rulleres i hver valgperiode. Rindal kommune sin eierskapsmelding er fra 2017 og informasjon om de ulike eierskap er ikke oppdatert. Ut over det inneholder eierskapsmelding stort sett den informasjon som kreves.

Vår revisjon viser at kommunen ikke har rutiner som sikrer åpenhet om kommunens eierskap og rutiner som sikrer at kommunen mottar ønsket informasjon, eller rapportering fra drift, i tråd med inngåtte avtaler fra selskaper eller virksomheter. Enkelte selskaper har rutiner for å sende over møteinnkallinger og protokoller fra generalforsamling og eiermøter, mens andre selskaper og virksomheter ikke har den samme rutinen. Vi ser at den informasjon som sendes kommunens postmottak kommer på postlisten, men at det foreligger svært lite informasjon eller rapportering fra eierskapene på postlisten.

Vi vil anbefale Rindal kommunen å:

- Gjennomføre opplæring i eierstyring og ha økt fokus på de ulike rollene i eierstyringen,
- revidere eierskapsmeldingen,
- sørge for at kommunestyret vedtar eierrepresentant i alle selskaper og virksomheter,
- sørge for at kommunedirektør årlig rapporterer om kommunens eierskap i en eiermelding,
- sørge for årlig orientering og/eller rapportering til kommunestyret fra de kommunale tjenestene som drives i selskaper eller som vertskommune samarbeid,
- sørge for at møteinnkallinger og møteprotokoller fra selskaper mottas og legges på kommunens postliste,
- utarbeide skriftlige rutiner som sikrer at kommunens strategier for eierskap blir fulgt opp.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

INNHOOLD

1	Innledning	5
1.1	Formål, bakgrunn og bestilling	5
1.2	Problemstillinger	5
1.3	Revisjonskriterier	5
1.4	Avgrensinger	6
1.5	Metode og gjennomføring	7
1.6	Faktasjekk og høring av rapporten	7
1.7	Rindal kommune sitt eierskap og samarbeidsavtaler	8
2	Har kommunen en eierskapsmelding med de krav som loven stiller, og de anbefalinger som KS har gitt?	12
2.1	Revisjonskriterier	12
2.2	Funn	12
2.3	Revisors vurderinger	12
3	Har Kommunen rutiner som sikrer åpenhet knyttet til kommunens eierskap?	13
3.1	Revisjonskriterier	13
3.2	Funn	13
3.3	Revisors vurdering	17
4	Har kommunen rutiner som sikrer at styrene i de ulike selskapene har kjennskap til kommunens prinsipper for eierskapsstyring?	18
4.1	Revisjonskriterier	18
4.2	Funn	18
4.3	Revisors vurdering	18
5	Konklusjon og anbefalinger	19
5.1	Konklusjon	19
5.2	Anbefalinger	19
	Referanseliste	20
Vedlegg 1:	Nærmere om Revisjonskriterier	21

1 INNLEDNING

1.1 FORMÅL, BAKGRUNN OG BESTILLING

Med bakgrunn i fremlagt prosjektplan vedtok kontrollutvalget i sitt møte 23.1.2023 å bestille en generell eierskapskontroll.

Eierskapskontroll er en av de lovpålagte oppgavene til kontrollutvalget, og er et viktig virkemiddel for å sikre at selskapene er under demokratisk styring og kontroll.

Prosjektet sitt formål er å se på hvordan kommunen sine eierinteresser i selskapene blir utøvd, og om utøvelsen er i tråd med kommunen sine vedtak og forutsetninger. Det blir sett på hvordan eierstyringen er forankret og hvordan eierskapet blir fulgt opp rent praktisk. Dette er ikke en selskapskontroll eller forvaltningsrevisjon av de enkelte selskapene, men en generell kontroll av kommunen sin eieroppfølging.

1.2 PROBLEMSTILLINGER

Blir kommunen sine eierinteresser utøvd i samsvar med kommunestyret sine vedtak og forutsetninger, aktuelt lovverk samt etablerte normer for god eierstyring?

1. Har kommunen en eierskapsmelding med de krav som loven stiller, og de anbefalinger som KS har gitt?
2. Har Rindal kommune rutiner som sikrer åpenhet knyttet til kommunens eierskap?
3. Har Rindal kommune rutiner som sikrer at styrene i de ulike selskapene har kjennskap til kommunens prinsipper for eierstyring?

1.3 REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er krav eller forventninger som vi vurderer funnene i undersøkelsen opp mot. Revisjonskriteriene skal være grunnlagt i, eller utledet fra autoritative kilder innen det reviderte området, som for eksempel lover, forskrifter, politiske vedtak, retningslinjer, mål, føringer eller lignende.

Kilder til revisjonskriterier er her hentet fra kommunens eierskapsmelding, KS sine anbefalinger om eierskap, og kommunestyret sine vedtak.

Revisjonen retter seg mot kommunens oppfølging av de ulike eierskapene og de overordnede prinsippene for eierstyring som kommunestyret har vedtatt i Eierskapsmeldingen. Revisjonskriteriene er derfor hentet fra kommunens egne vedtatte prinsipper for eierstyring, samt fra KS sine anbefalinger om eierskap.

RINDAL KOMMUNE SIN EIERSKAPSMELDING

Rindal kommune sin eierskapsmelding er fra 2017 og er todelt. Del 1 presenterer ulike selskapsformer for kommunen sitt eierskap, felles prinsipp og strategier for god eierstyring i de ulike selskapsformene, samt regler og prosedyrer for utøvelse av politisk og administrativ eierstyring. Del 2 omhandler de ulike selskapene som kommunen hadde en eierinteresse i eller deltakelse i, på tidspunkt for utarbeidelse av eierskapsmeldingen.

KS SINE ANBEFALINGER FOR EIERSKAPSKONTROLL

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

KS Eierforum sine anbefalinger ble i 2019 erstattet med KS Folkevalgtprogram 2019 – 2023 som har 22 anbefalinger for eierskapskontroll. Dagens anbefalinger skiller seg ikke mye fra de anbefalingene som ligger til grunn i kommunens eierskapsmelding.

Revisjonskriteriene er nærmere omhandlet i vedlegg.

UTLEDA REVISJONSKRITERIER

- 1. Kommunens eierskapsmelding skal inneholde de krav som loven stiller, og bør omhandle de anbefalinger som KS har gitt.**
 - a) Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.
 - b) Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring og kommunens formål med sin eierinteresse i virksomheten.
 - c) Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.
 - d) Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret.
 - e) Etablere rutiner for vurdering av habilitet.
- 2. Rindal kommune skal ha rutiner som sikrer åpenhet knyttet til kommunens eierskap.**
 - a) Det bør utarbeides årlig eierskapsrapport om selskapene til kommunestyret
 - b) De folkevalgte bør ha god kunnskap om eierskapene og om ansvaret for eierskapsstyring
 - c) Styremedlemmer bør registrere seg i styrevervregistret.
- 3. Rindal kommune skal ha rutiner som sikrer at styrene i de ulike selskapene har kjennskap til kommunens prinsipper for eierstyring.**
 - a) Det bør foreligge skriftlige prosedyrer for hvem og hvordan kommunens prinsipper for eierstyring formidles til de ulike selskapene.

1.4 AVGRENSINGER

I problemstilling 1 er kommuneloven og et utvalg av KS sine anbefalinger brukt som revisjonskriterier for å vurdere kommunens praksis imot og i problemstilling 2 og 3 er kommunens eierskapsmelding og KS sine anbefalinger brukt som revisjonskriterier.

For å si noe generelt om kommunens eierskapskontroll har vi valgt å se nærmere på eieroppfølgingen i et lite utvalg selskaper/virksomheter.

1.5 METODE OG GJENNOMFØRING

Eierskapskontrollen er utført i tråd med god kommunal revisjonsskikk. Gjeldende standard for eierskapskontroll er RSK 002 som er utarbeidet av NKRF.

Kontrollutvalget ønsker i denne eierskapskontrollen svar på om kommunen sine eierinteresser er utøvd i samsvar med kommuneloven sine krav, kommunestyret sine vedtak og forutsetninger og i henhold til KS sine anbefalinger til eierskapskontroll.

I rapporten er funn hentet fra:

- ✓ Rindal kommune sin Eierskapsmelding fra 2018
- ✓ kommunens hjemmeside, blant annet postlisten og politiske møtedokumenter
- ✓ Informasjon fra møter og epost-dialog med kontaktperson fra administrasjonen
- ✓ Skriftlig avtale mellom deltakerkommunene i vertskommune samarbeidet om barnevernstjenesten
- ✓ Skriftlig avtale mellom deltakerkommunene i vertskommune samarbeidet om PP- tjenesten
- ✓ Høringsmøte med ordfører, kommunedirektør og økonomisjef
- ✓ www.foretaksregistret.no
- ✓ www.proff.no

1.6 FAKTASJEKK OG HØRING AV RAPPORTEN

Vi valgte å sende et utkast av rapporten til kontaktperson på fakta-sjekk, før rapporten ble sendt til kommunedirektør og ordfører på fakta-sjekk. Vi ønsker med eierskapskontrollen å bidra til forbedring i kommunen, derfor gjennomførte vi et avsluttende høringsmøte med ordfører, kommunedirektør og økonomisjef, der vi gikk gjennom våre funn. De hadde i møte mulighet til å komme med supplerende informasjon og fange opp eventuelle feil eller mangler i rapporten.

Høringsrapport ble oversendt rådmann og ordfører, uten at vi fikk skriftlig tilbakemelding. I høringsmøte gir imidlertid både kommunedirektør og ordfører uttrykk for at de vil arbeide for forbedringer på området. De trekker frem det å få bedre oversikt over eierskap og hvem som representerer kommunen i både selskaper og i administrative samarbeid som prioritert område, i tillegg nevnes revidering av eierskapsmeldingen.

1.7 RINDAL KOMMUNE SITT EIERSKAP OG SAMARBEIDSAVTALER

Vi ser av tabellen under at Rindal kommune har eierskap i aksjeselskap, interkommunale selskap og i samvirkeforetak. I tillegg har kommunen samarbeid om tjenester med andre kommuner i en rekke vertskommunesamarbeid og anna avtalebaserte samarbeid.

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Eventuell markedsverdi	Balanseført verdi 31.12.2022	Balanseført verdi 01.01.2022
Biblioteksentralen SA	< 0,05 %	kr -	kr 600	kr 600
Egenkapitalinnskudd KLP			kr 8 435 788	kr 7 856 285
Kommunekraft AS	0,31 %		kr 1 000	kr 1 000
Muritunet AS	0,02 %		kr 3 000	kr 2 000
Samspleis AS	0,85 %		kr -	kr 30 000
Svorka Holding AS	17,00 %		kr 7 021 000	kr 7 021 000
Trollheim AS	3,76 %		kr 10 000	kr 10 000
Trollheimsporten AS	13,95 %		kr 96 000	kr 96 000
Rindalshallen AS	35,06 %		kr 270 000	kr 270 000
Thams Innovasjon AS	4,03 %		kr 111 781	kr 111 781
Møre og Romsdal Revisjon SA			kr 63 000	kr 63 000
Visit Nordmøre og Romsdal AS	2,44 %		kr -	kr -
ReMidt Næring AS	2,93 %		kr 4 776 822	kr 4 776 822
ReMidt IKS	1,60 %		kr 821 969	kr 821 969
Abakus AS	0,10 %		kr 2 500	kr 2 500
Midt-norge 110-sentral IKS	0,42 %		kr -	kr -
Todalsfjordprosjektet AS	3,61 %		kr 50 000	kr 50 000
Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	1,10 %		kr -	kr -
Mussenen i Trøndelag AS			kr 84 560	kr 84 560
Helseinnovasjonssenteret AS			kr 50 000	kr 50 000
Helseplattformen AS			kr 11 011	kr -

Kilde: Mottatt informasjon fra Rindal kommune

Generell eierskapskontroll 2023 – Rindal kommune

Interkommunalt samarbeidsråd for Helseplattformen	Samarbeid om felles helsejournal for innbyggerne mellom samtlige kommuner og helseforetak i Midt-Norge.	Avtalebasert	Trondheim
Innkjøpsamarbeid Trøndelag	Fylkeskommunen inviterer alle kommunene i fylket til deltakelse i felles innkjøpsavtaler	Avtalebasert	Steinkjer
Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS	Formålet med selskapet er å legge forholdene til rette for eiernes rasjonelle, funksjonsdyktige og effektive gjennomføring av arkivlovens intensjoner og bestemmelser.	IKS	Trondheim
Interkommunalt arkiv for Møre og Romsdal IKS	Arbeider med problemstillinger knyttet til dokumenthandtering. I tillegg digitaliseringsteneste (Sedak), fotoarkivteneste (fylkesfotoarkivet) og Kulturnett Møre og Romsdal.	IKS	Ålesund
Barnevernvakten i Trondheim	Lovpålagt akuttberedskap i barnevernet.	Vertskommune	Trondheim
Midt-Norge 110-sentral IKS	110 nødmeldetjeneste	IKS	Trondheim
Nok. Trondheim Senter mot seksuelle overgrep.	Senter mot incest og seksuelle overgrep	STI	Trondheim
Personvernombud IKA Møre og Romsdal IKS	Ivaretar rollen som personsvernombud for 20 kommuner og fylkeskommunen	Avtalebasert	Ålesund
Kommunekraft AS	Formidler konsesjonskraft på vegne av kommunene.	AS	Oslo
ReMidt IKS	Felles tjeneste for renovasjon og avfallshåndtering	IKS	Orkland
Abakus AS	Kjøp av innkjøpstjenester via egenregi.	AS	Engerdal
Krisesenteret for Orkdal og omegn	Hjelpe kvinner, menn og barn som har vært utsatt for psykisk og fysisk mishandling. Botilbud og krisetelefon.	Ideell organisasjon	Orkland
Nordmøre Inter-kommunale Innkjøp (NII)	Felles innkjøpsavdeling	Vertskommune	Kristiansund
IUA Nordmøre	Beredskap mot akutt forurensning	Vertskommune	Kristiansund

Generell eierskapskontroll 2023 – Rindal kommune

Orkdalsregionen legevaktsentral	Felles legevaktsentral for 116117	Avtalebasert	Orkland
IKT ORKidé	Felles IKT-funksjon	KL§27	Kristiansund
Orkdalsregionen IPR	Regionrådsfunksjoner	IPR	Skaun
Strategisk næringsplan for Orkdalsregionen	SNP vedtatt i 2015. Ny versjon behandlet av kommunestyret i Rindal i 2021	IPR	
Legevakten i Orkdalsregionen (LIO)	Felles legevakt ettermiddag, kveld/natt, helger og høytidsdager	Vertskommune	Orkland
Innføringsleder for Helseplattformen i Orkdalsregionen	Felles regional innføringsleder for Helseplattformen	Avtalebasert	Orkland
Leder for helse- samarbeidet i Orkdalsregionen	Felles samhandlingsleder	Avtalebasert	Orkland
ØHD-senger Orkdalsregionen	Sengepost for øyeblikkelig hjelp med 7 senger	Vertskommune	Orkland
Kontrollutvalgssekretariat Nordmøre	Sekretariatstjenster for kommunenes kontrollutvalg	Avtalebasert	Kristiansund
Møre og Romsdal Revisjon SA	Kommunerevisjon	IKS	Kristiansund
Trollheimen verneområdestyre	Verneområdestyret for landskapsvernområdene Trollheimen og Innerdalen, og for naturreservatene Minilldalsmyrene og Svartåmoen i Møre og Romsdal og Sør Trøndelag fylker	Hjemmel?	
Regionalt næringsfond for Orkdalsregionen	Regionalt næringsfond	Avtalebasert	Orkland
Kompetanseregion Orkdal/Øyregionen	Forvalter statlig tilskudd til arbeidsplassbasert kompetanseutvikling i skoler og barnehager	Avtalebasert	Skaun
Regional kreftkoordinator i Orkdalsregionen	Felles kreftkoordinator	Avtalebasert	Skaun

Generell eierskapskontroll 2023 – Rindal kommune

Plankontoret Rennebu- Oppdal	Løser plan- og utredningsoppgaver for fem eier kommuner.	KL§27	Rennebu
Trollheim AS	Arbeid- og inkluderingsbedrift	AS	Surnadal
Miljørettet helsevern Surnadal	Samarbeid om miljørettet helsevern	Vertskommune	Surnadal
Interkommunal skjenkekontroll Surnadal	Røyke- og skjenkekontroll, inkl. råd og veiledning	Avtalebasert	Surnadal
Brannsamarbeid Indre Nordmøre	Samarbeid om forebyggende brannvern	Vertskommune	
Indre Nordmøre barneverntjeneste	Felles barneverntjeneste	Vertskommune	Surnadal
Svorka Holding AS	Energiselskap	AS	Surnadal
Veterinærvaktområde Rindal, Surnadal, Heim	Lovpålagt veterinærvakt	Avtalebasert	
Surnadal og Rindal kulturskole	Felles kulturskole	Vertskommune	Surnadal
Surnadal og Rindal PPT	Felles PP-tjeneste	Vertskommune	Surnadal
NAV Orkland	Felles NAV-kontor. Helhetlig samarbeid om kommunale oppgaver som økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram m.m. opp mot staten.	Vertskommune	Orkland
Kommunepsykolog Rindal og Surnadal	Felles lovpålagt tjeneste som kommunepsykolog	Vertskommune	Rindal
Museene i Trøndelag	Museumsdrift	AS	Trondheim

Kilde: Mottatt informasjon fra Rindal kommune

2 HAR KOMMUNEN EN EIERSKAPSMELDING MED DE KRAV SOM LOVEN STILLER, OG DE ANBEFALINGER SOM KS HAR GITT?

2.1 REVISJONSKRITERIER

UTLEDA REVISJONSKRITERIER

- a) Kommunen skal minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.
- b) Eierskapsmeldingen skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring og kommunens formål med sin eierinteresse i virksomheten.
- c) Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.
- d) Eierskapsmeldingen bør omhandle god sammensetning og kompetanse i styret, og
- e) rutiner for vurdering av habilitet.

2.2 FUNN

Kommunens eierskapsmelding skal revideres i hver valgperiode. Kommunens eierskapsmelding er fra 20.8.2017 og er ikke rullert i inneværende valgperiode. Dette er imidlertid kommunisert og vedtatt av kommunestyret i kommunens planstrategi.

Eierskapsmeldingen inneholder kommunens prinsipp for eierstyring, og formålet med de ulike eierskapene er også omhandlet. Kommunestyret skal vedta hvem som skal representerer kommunen i selskaper. I Rindal kommune er det ulike personer som representerer kommunen i de ulike eierorganene, uten at disse alltid er valgt av kommunestyret gjennom vedtak. Vi ser at kommunen ikke har en samlet oversikt over hvem som representerer kommunen som eier i en del selskaper og virksomheter, og at kommunen ikke er representert i enkelte eiermøter/årsmøter.

Kommunen sin eierskapsmelding har retningslinjer for valg av styremedlemmer, og for å hensynta habilitetsvurdering ved valg av styremedlemmer. Om disse følges opp i praksis er utenfor vår bestilling, og er ikke omhandlet.

2.3 REVISORS VURDERINGER

For å sikre oppdatert informasjon om eierskap skal eierskapsmeldingen rulleres i hver valgperiode. Rindal kommune sin eierskapsmelding er fra 2017 og informasjon om de ulike eierskap er ikke oppdatert. Ut over det inneholder eierskapsmelding stort sett den informasjon som kreves.

3 HAR KOMMUNEN RUTINER SOM SIKRER ÅPENHET KNYTTET TIL KOMMUNENS EIERSKAP?

3.1 REVISJONSKRITERIER

Revisjonen retter seg mot kommunens oppfølging av de ulike eierskapene og de overordnede prinsippene for eierstyring som kommunestyret har vedtatt i Eierskapsmeldingen. Revisjonskriteriene er derfor hentet fra offentlighetsloven, kommunens egne vedtatte prinsipper for eierstyring, samt fra KS sine anbefalinger om eierskap.

UTLEDA REVISJONSKRITERIER

- a) Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.) for sine selskap.
- b) Kommunestyret bør bli orientert i trå med skriftlige avtaler i vertskommunesamarbeid.
- c) De folkevalgte bør ha god kunnskap om eierskapene og om ansvaret for eierskapsstyring
- d) Styremedlemmer bør registrere seg i styrevervregistret
- e) Det bør sikres åpenhet om kommunens eierskap
 - o Postliste
 - o Informasjon på hjemmesiden til kommunen

3.2 FUNN

RAPPORTERING TIL KOMMUNESTYRET OG FORMANNSKAPET

Hva sier Rindal kommune sin eierskapsmelding om rapportering:

I eierskapsmeldingen legges det opp til at rapportering og orienteringer fra selskapet til kommunestyret og rapportering og orientering til formannskapet fra styremedlemmer minimum skal inneholde:

- ✓ Selskapets drift og virksomhet satt opp mot kommunens forventninger
- ✓ Bemanning
- ✓ Omsetning og økonomisk resultat
- ✓ Oversikt over selskapets engasjement og virksomhet både generelt og i Rindal kommune – vanlig drift og prosjekter
- ✓ Gjennomgang av hovedpunktene i selskapets utviklingsplan/bedriftsstrategi el.
- ✓ Info om forhold som tas opp i KS sine anbefalinger, dersom relevant

Rapportering til kommunestyret - praksis

Vi har foretatt en gjennomgang av alle møtesaker i kommunestyret for 2022 og sett hvilken informasjon kommunestyret får om de ulike selskap og om ulike kommunale tjenester som drives av andre enn kommunen selv.

Foruten noter til årsregnskapet utarbeides det ikke en samlet rapportering fra de ulike selskapene eller fra tjenestene som drives i vertskommune samarbeid.

Vi ser at kommunestyret har behandlet følgende saker som omhandler eierskap og samarbeid om tjenester:

- selskapsavtaler,
- stiftet selskap,
- valgt styre,
- vedtatt ny organisering i selskap,
- vedtatt tjenesteavtaler og
- vedtatt samarbeidsavtaler.

Innledningsvis i møtene orienterer ordfører om aktuelle saker. I 2022 er det orientert fra styremøter, eiermøter, generalforsamlinger og representantskaps møter. I tillegg er selskap invitert for å orientere. I 2022 var Nordmøre interkommunale innkjøpssamarbeid, Svorka Holding AS og kulturskolen i kommunestyre og orienterte om aktuelt.

Kommunestyret blir også forelagt en rekke referatsaker fra ulike møteinnkallinger og protokoller i generalforsamlinger, representantskapsmøter, styremøter, årsmøte, eiermøter osv.

Rapportering til formannskapet

Per i dag er det tre kommunestyremedlemmer som sitter i styrer hvor kommunen har eierskap. En gjennomgang av Formannskapets møtedokumenter viser ikke at styremedlemmer har rapportert eller orientert fra selskaper i tråd med eierskapsmeldingen.

Vi har valgt ut 3 selskap og 2 samarbeid for å se om det rapporteres til kommunen i tråd med eierskapsmeldingen og inngåtte avtaler. Følgende selskap og samarbeid er valgt for kontroll, Svorka Holding AS, ReMidt Næring AS, ReMidt AS og vertskommunesamarbeidene om barnevernstjenesten og PP- tjenesten.

Svorka Holding AS

Det har vært en generell orientering fra Svorka om konsesjonskraft og energisituasjonen i denne valgperioden. Det er per i dag en fast styremedlemmer og en vara til styret som sitter i kommunestyret. Vi kan ikke se at styremedlemmer eller eierrepresentant har orientert om drift og virksomheten i selskapet opp mot kommunens forventninger. Det er ikke lagt frem dokumenter fra generalforsamling eller anna informasjon om økonomi osv. fra selskapet til hverken kommunestyret eller til formannskapet. I samtale med kontaktperson fra administrasjonen bekreftes våre funn.

ReMidt Næring AS og ReMidt IKS

Kommunestyret er forelagt protokoll fra representantskaps- møter og informasjon fra eiermøter i IKSet, og det er referert fra protokoll fra generalforsamling i Aset i løpet av 2022. Kommunen har ikke medlemmer i styre.

Det opplyses at det gis informasjon om selskapet i budsjett og regnskap som behandles i både formannskap og kommunestyre, i tillegg er det gitt informasjon i note til regnskapet vedrørende selvkost og informasjon om at kommunen garanterer for sin andel av selskapets gjeld.

Vertskommunesamarbeid – barnevern

Det er inngått skriftlig avtale mellom deltakerkommunene. Denne omhandler slik dialog og rapportering fra vertskommunen:

- ✓ Forslag til budsjett sendes til samarbeidskommunene for uttalelser før endelig behandling i vertskommunen innen 1. september hvert år.
- ✓ Barnevernsleder rapporterer til administrativ ledelse i alle kommunene i forbindelse med budsjett- og tertial/kvartalsrapporteringen.
- ✓ Kommunedirektørene i samarbeidet møtes to ganger i året for dialog og informasjonsutveksling. Barnevernsleder kaller inn og fører protokoll fra disse møtene.

Vi kan ikke se at forslag til budsjett, økonomirapporter, møteinnkallinger eller referat fra møter eller årsmelding fra tjenesten er registrert i postlisten, lagt frem for kommunestyret eller gjort tilgjengelig på annen måte.

Kontaktperson opplyser at det ved flere anledninger har vært etterspurt informasjon om budsjett, årsmelding og løpende informasjon om tjenesten uten at det har blitt vesentlig bedre. Det opplyses at det er Rindal kommune som må be om møte, og at den informasjon som administrasjonen får er svært begrenset.

Vertskommunesamarbeid – Surnadal og Rindal PPT

Det er inngått skriftlig avtale mellom de to deltakerkommunene. Avtalen er vedtatt i kommunestyrene. Avtalen som gjelder fra 1.1.2020 omhandler slik dialog og rapportering fra vertskommunen:

- ✓ PP- tjenesten skal hvert år lage et eget budsjettforslag, etter mal fastsett av vertskommunen.
- ✓ Enhetsleder for PP- tjenesten kaller inn til møte med begge rådmenn (i løpet av september).. I møte drøftes fremlagt budsjett.
- ✓ Vertskommunen sørger for rapportering til offentlige instanser.
- ✓ Enhetsleder rapporterer til administrativ ledelse i deltakerkommunene i forbindelse med budsjettarbeid og tertial og kvartalsrapportering.
- ✓ Enhetsleder skal minst en gang i året kalle inn til møte for utveksling av informasjon om tjenesten og trender for utvikling innen tjenesten.

Vertskommunesamarbeidet har opprettet felles folkevalgt nemnd etter kommunelovens § 20-3. Nemnda består av 4 medlemmer, 2 fra Rindal og 2 fra Surnadal, inkludert leder. Avtalen og loven legger opp til minst 2 møter hvert år, der leder har ansvaret for innkalling.

Vi er forelagt protokoll som viser at det er gjennomført to møter i folkevalgt nemnd i løpet av 2022, i april og i september. Budsjettforslag eller protokoller fra folkevalgt nemnd er ikke gjort tilgjengelig på postlisten eller i kommunestyrets møtedokumenter. Vi ser at protokollen fra møte i september er lagt som referatsak i driftsutvalget.

Det er foreligger ikke informasjon om rapportering eller møtereferat fra tjenesten på postlisten eller i dokumenter forelagt kommunestyret. Kontaktperson opplyser at det ved flere anledninger har vært etterspurt informasjon om budsjett, årsmelding og løpende informasjon om tjenesten uten at det har blitt vesentlig bedre.

OPPLÆRING I EIERSKAPSSTYRING (ULIKE ROLLER)

Kontaktperson opplyser at opplæringen i eierskapsstyring er en liten del av folkevalgtopplæringen som gjennomføres ved nyvalg. Det opplyses at opplæringen har lite fokus på de ulike rollene i eierskapsstyringen.

STYREMEDLEMMER REGISTRERT I STYREVERVREGISTERET

Vi har fått opplyst at det er to kommunestyremedlemmer som sitter i styret eller som vara til styret i kommunalt eide selskaper. Det er ingen ansatte i ledende stillinger som sitter i kommunalt eide selskaper.

Begge styremedlemmene er i styrevervregisteret registrert som styremedlemmer i selskapene.

ÅPENHET OM KOMMUNENS EIERSKAP - POSTLISTE

Informasjon om kommunen sine eierskap er tilgjengelig via postlisten og via møtedokumenter. Vi har gjennomgått postlisten etter informasjon om fire valgte selskap/virksomheter.

Postliste

Post til og fra selskapene skal journalføres og legges på kommunens postliste. Rindal kommune har rutiner som sikrer at all post de mottar til postmottak legges på postlisten. Vi ser imidlertid at ikke alle selskap/virksomheter sender nødvendig informasjon til kommunens postmottak. Dette kan det være ulike årsaker til, for eksempel kan selskapet sende informasjon til eierrepresentant, ordfører eller kommunedirektør, som ikke videresender til kommunens postmottak, eller selskapet sender ikke ut den informasjon som de skal.

Vi har foretatt søk i kommunens postliste etter dokumenter fra fire selskaper/virksomheter hvor kommunen har eierinteresser i, disse er Svorka Holding AS og ReMidt Næring AS og de to vertskommune-samarbeidene-kommunen har med Surnadal kommune innen barnevern- og felles PP- tjeneste. Aksjeloven og eventuelle andre avtaler som er inngått med aksjeselskapene legger føringer for hvilke dokumenter og informasjon som skal sendes eier, mens det er skriftlige avtaler som legger føringer for rapportering fra vertskommunene.

En gjennomgang av postlisten for 2022/2023 viser at det foreligger både møteinnkalling og protokoll fra generalforsamling i Remidt Næring AS, mens møteprotokoll fra generalforsamlingen i Svorka Holding AS ikke er lagt på postlisten.

Postlisten 2022/2023	Generalforsamling	Annen informasjon
Svorka Holding AS	Innkalling til møte i 2022 foreligger	Endring av strategi, salg av konsesjonskraft
ReMidt Næring AS	Både møteinnkalling og protokoll fra møte i 2022 foreligger	

Et søk i postlisten viser at det er lite tilgjengelig informasjon på kommunens postliste om kommunens vertskommunesamarbeider med Surnadal kommune om barnevernstjenesten og PP- tjenesten.

Postlisten 2022/2023	Møte med vertskommune	Årsmelding fra tjenesten	Budsjett/Regnskap	Anna
Barnevern-vertskommune				
PPT-vertskommune				Kopi av brev fra PPT-tjenesten til fylkeskommunen.

3.3 REVISORS VURDERING

Vår revisjon viser at kommunen ikke har rutiner som sikrer åpenhet om kommunens eierskap og rutiner som sikrer at kommunen mottar ønsket informasjon, eller rapportering fra drift, i tråd med inngåtte avtaler fra selskaper eller virksomheter. Enkelte selskaper har rutiner for å sende over møteinnkallinger og protokoller fra generalforsamling og eiermøter, mens andre selskaper og virksomheter ikke har den samme rutinen. Vi ser at den informasjon som sendes kommunens postmottak kommer på postlisten, men at det foreligger svært lite informasjon eller rapportering fra eierskapene på postlisten.

4 HAR KOMMUNEN RUTINER SOM SIKRER AT STYRENE I DE ULIKE SELSKAPENE HAR KJENNSKAP TIL KOMMUNENS PRINSIPPER FOR EIERSKAPSTYRING?

4.1 REVISJONSKRITERIER

Et vilkår for aktiv eierstyring er at det fra eiers side er formulert forventninger, mål og strategier for selskapene. I eierskapsmeldingen fra 2017 er blant annet formål med de ulike eierskap og rapporteringsrutiner omhandlet. I tillegg skal dette omhandles i avtalene med de enkelte selskap.

Revisjonskriteriene retter seg mot kommunens eierrepresentant og om denne formidler kommunens prinsipper for eierstyring til selskapene.

UTLEDA REVISJONSKRITERIER

- a) Det bør foreligge skriftlige prosedyrer for hvem og hvordan kommunens prinsipper for eierstyring formidles til de ulike selskapene.

4.2 FUNN

Rindal kommune har ikke rutiner som sikrer at eierrepresentant har kjennskap til kommunens prinsipper for eierstyring, eller for hvordan eller hvem som skal formidle disse til selskapene eller virksomhetene som kommunen har eierskap i.

4.3 REVISORS VURDERING

Rindal kommune har ikke rutiner for å følge opp vedtatt eierskapsmelding i praksis. De ulike rollene i eierstyringen er ikke definert og styringsprinsippene er ikke fulgt opp.

5 KONKLUSJON OG ANBEFALINGER

5.1 KONKLUSJON

Vår revisjon viser at Rindal kommunen ikke har rutiner som sikrer god eierstyring i selskaper eller i virksomheter som utfører tjenester på vegne av kommunen. Kommunen har ikke en samlet oversikt over hvem som er eierrepresentanter i de ulike selskaper og virksomheter, eller hva slags rapportering eller dialog kommunen ønsker fra disse. Det er heller ikke lagt føringer for hvordan og hva slags informasjon som skal gis videre til kommunestyret.

Eierskapsmeldingen blir i liten grad fulgt opp. De ulike rollene i eierstyringen er ikke definert og det foreligger ikke rutiner som sikrer at styringsprinsippene følges opp. For å sikre oppdatert informasjon om kommunens eierskap skal eierskapsmeldingen rulleres i hver valgperiode. Rindal kommune sin eierskapsmelding er fra 2017 og informasjon om de ulike eierskap er ikke oppdatert. Ut over det inneholder eierskapsmelding stort sett den informasjon som kreves.

Vår revisjon viser at kommunen ikke har rutiner som sikrer åpenhet om kommunens eierskap og rutiner som sikrer at kommunen mottar ønsket informasjon, eller rapportering fra drift, i tråd med inngåtte avtaler fra selskaper eller virksomheter. Enkelte selskaper har rutiner for å sende over møteinnkallinger og protokoller fra generalforsamling og eiermøter, mens andre selskaper og virksomheter ikke har den samme rutinen. Vi ser at den informasjon som sendes kommunens postmottak kommer på postlisten, men at det foreligger svært lite informasjon eller rapportering fra eierskapene på postlisten.

5.2 ANBEFALINGER

Vi vil anbefale Rindal kommunen å:

- Gjennomføre opplæring i eierstyring og ha økt fokus på de ulike rollene i eierstyringen,
- revidere eierskapsmeldingen,
- sørge for at kommunestyret vedtar eierrepresentant i alle selskaper og virksomheter,
- sørge for at kommunedirektør årlig rapporterer om kommunens eierskap i en eiermelding,
- sørge for årlig orientering og/eller rapportering til kommunestyret fra de kommunale tjenestene som drives i selskaper eller som vertskommune samarbeid,
- sørge for at møteinnkallinger og møteprotokoller fra selskaper mottas og legges på kommunens postliste,
- utarbeide skriftlige rutiner som sikrer at kommunens strategier for eierskap blir fulgt opp.

REFERANSELISTE

Lov om kommuner (Kommuneloven)

Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)

Aksjeloven, Lov–2021-18-06-122, [Lov om aksjeselskaper \(aksjeloven\) - Lovdata](#)

KS Folkevalgtprogram 2019-2023, Anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll,
[AnbefalingerEierskap2020.PDF \(ks.no\)](#)

Kunngjøringer i Brønnøysundregistret, [Kunngjøringer - Brønnøysundregistrene \(brreg.no\)](#),
[Kunngjøringer - Brønnøysundregistrene \(brreg.no\)](#)

VEDLEGG 1: NÆRMERE OM REVISONSKRITERIER

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kommunestyret utøver eierstyring gjennom representantskapet eller generalforsamling som er selskapets eierorgan. Representantskapet/generalforsamlingen velger styre, kan instruere styret og omgjøre dets beslutninger.

Et viktig prinsipp ved selskapsorganisering er at selskapets ledelse skal ha betydelig frihet til å drive virksomhet. Lovfestede bestemmelser og vanlige normer for god selskapsstyring setter grenser for hvor mye kommunen som eier kan og bør involvere seg i selskapets virksomhet. Oppgavene til styre og administrasjonen er å planlegge, forvalte og drive virksomheten innenfor de rammer som er trukket opp av eierne. Den ytre rammen består av eierstrategier, eierskapsmeldingen og selskapsavtalen eller vedtekter for selskapet.

Kommuneloven

Kommunestyret har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Etter den nye kommuneloven skal kommuner minst en gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret selv. Det stilles krav til innholdet i eierskapsmeldingen.

Kommuneloven stiller også krav til kontrollutvalget, som skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av selskaper kommunen har eierinteresser i, og at det utføres eierskapskontroll.

Offentlighetsloven gjelder for kommunalt eide selskaper dersom det offentlige har eierandel som gir rett til mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet, eller direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet.

Offentlighetsloven gjelder allikevel ikke for offentlig eide selskaper som hovedsakelig driver næringsvirksomhet i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private.

KS sine anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll

KS Folkevalgtprogram 2019 – 2023 omhandler 21 anbefalinger for godt eierskap, god selskapsledelse og god kontroll av kommunale selskaper og foretak begrenser seg til interkommunale foretak (IKS) og aksjeselskaper (AS) og kommunale foretak (KF) etter kommunelovens kapittel 9.

KS sine anbefalinger:

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

Det er viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som medlem i representantskap eller generalforsamling. Rollen som folkevalgt i kommunestyret er ulik den rollen man har i et selskapsorgan. Det er viktig å være bevisst roller, styringslinjer og ansvarslinjer.

4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret
Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv.)
5. Revidere styredokumenter og avtaler jevnlig
6. Holde jevnlig eiermøter
KS anbefaler at det holdes jevnlig eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantsaksmøter
Bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
Eier bør gjennom eierorganet sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Vurder også om habilitet i valg av styremedlemmer. Det anbefales at selskapet sikrer opplæring av styremedlemmer.
Styreverv i selskaper er et personlig verv. Medlemmer av styrer representerer bare seg selv, ikke noen av eierne, og skal ivareta selskapets interesser til det beste for alle eierne.
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomite ved styreutnevning
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i datterselskapet
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter
15. Etablere rutiner for vurdering av habilitet
16. Foreta prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i arbeidsorganisasjonen
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder ved opprettelse av kommunale foretak.
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte.

Rindal kommune sin eierskapsmelding 2017

«Det er viktige verdier, interesser og samfunnsfunksjoner som blir forvaltet i kommunale selskap og foretak. Målsettingen med eierskapsmeldingen er å drøfte kommunen sine ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Videre å få på plass **prinsipp og retningslinjer** for kommunen sin eierstyring, rammer for utøvelse av eierskap i forskjellige selskapsformer, samt **regler og prosedyrer** for politisk og administrativ oppfølging av selskapene.»

Rindal kommune har kontroll- og tilsynsansvar med eierinteressene i selskapene. Et vilkår for aktiv eierstyring er at det fra eiers side er formulert forventninger, mål og strategier for selskapene. Eiers forventninger og strategier blir utgangspunktet for selskapskontrollen og behandling av selskapets drift og resultat.

Rindal kommune sin eierskapsmelding fra 2017 bygger på KS Eierforum sine 19 anbefalinger, som i 2019 ble erstattet med KS Folkevalgtprogram 2019 – 2023 som har 21 anbefalinger. Dagens anbefalinger skiller seg ikke mye fra de anbefalingene som ligger til grunn i kommunens eierskapsmelding.

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

MRR

Møre og Romsdal Revisjon SA

Hovedkontor: Kristiansund

Avdelingskontor: Ålesund, Molde, Sunndal

Eiere:

Aure, Averøy, Kristiansund, Rindal, Smøla, Sunndal, Tingvoll,

Aukra, Hustadvika, Gjemnes, Molde, Rauma, Sunndal, Vestnes,

Fjord, Giske, Sula, Stranda, Sykkylven og Ålesund.

Møre og Romsdal fylkeskommune.